

ÅRSRAPPORT 2009

Médecins Sans Frontières Norway

Leger Uten Grenser Norge

- *Styrets Årsberetning*
- *Årsoppgjør m/ noter*
- *Revisjonsberetning*

LEGER UTEN GRENSER
MEDECINS SANS FRONTIERES

Årsberetning 2009

Médecins Sans Frontières Norway

Leger Uten Grenser Norge

Leger Uten Grenser (MSF) er en uavhengig medisinsk humanitær organisasjon som redder liv og lindrer nød, uansett menneskers politiske og religiøse tilhørighet. For å bedre situasjonen for mennesker i nød, varsler våre feltarbeidere om overgrep og urettferdighet.

Leger Uten Grenser i Norge ble dannet i 1996 og er en del av en internasjonal bevegelse som består av 19 seksjoner. Den norske seksjonen har et nært samarbeid med de andre seksjonene. Leger Uten Grenser i Norge er representert i Leger Uten Grensers internasjonale råd, bevegelsens høyeste organ ved styreleder Håkon Bolkan. Rådet består av en representant fra hver av de 19 seksjonene.

Det overordnede målet med all vår virksomhet er å hjelpe mennesker i nød i tråd med grunnleggende humanitære prinsipper. Vi er en organisasjon med engasjerte og idealistiske medlemmer med rotfeste i og støtte fra det norske samfunnet.

I Norge fokuserer Leger Uten Grenser på målrettet rekruttering av personell til våre feltprosjekter, innsamling av midler til gjennomføring av prosjekter samt informasjonsarbeid for å skape oppmerksomhet om humanitære kriser. I tillegg bidras det med operasjonell støtte til flere av organisasjonens feltprosjekter.

Som medeier i Leger Uten Grensers operasjonelle senter i Brussel samt deltager i organisasjonens internasjonale fora, er vi en aktiv deltaker i utviklingen av bevegelsens operasjonelle strategi og virksomhet.

I 1999 fikk Leger Uten Grenser Nobels Fredspris for "organisasjonens banebrytende humanitære innsats på flere kontinenter".

Leger Uten Grenser utgir årlig en omfattende aktivitetsrapport som oppsummerer våre feltprosjekter og tar opp aktuelle medisinske og humanitære temaer. Rapporten, MSF Activity Report kan fås ved henvendelse til vårt kontor eller leses på vår hjemmeside: www.legerutengrenser.no

Redegjørelse for virksomheten

Rekruttering av feltpersonell

En av hovedmålsettingene til Leger Uten Grenser Norge er å være en solid bidragsyter av internasjonalt personell til Leger Uten Grenser sine prosjekter rundt om i verden. I 2009 bidro den norske seksjonen til å legge fremtidige internasjonale strategier og planer for håndtering av vårt personell.

I 2009 reiste 64 personer på 77 ulike oppdrag for Leger Uten Grenser i Bangladesh, Brasil, Burundi, Kongo, Etiopia, Guinea, Haiti, India, Indonesia, Irak, Jemen, Kenya, Libanon, Liberia, Malawi, Mali, Malta, Mosambik, Nigeria, Nord Sudan, Pakistan, Palestina, Filippinene Papua Ny Guinea, Sør Sudan, Sierra Leone, Somalia, Sør Afrika, Sri Lanka, Indonesia, Uganda, Vietnam, Zambia og Zimbabwe.

Leger Uten Grenser Norge rekrutterer og sender ut leger, sykepleiere, jordmødre, bioingeniører, farmasøyer, psykologer samt ikke-medisinsk personell som økonomer, administratorer, logistikere, ingeniører, arkitekter, håndverkere m fl. Organisasjonen rekrutterer nytt personell fortløpende. Vi legger stor vekt på profesjonalitet, personlig egnethet og motivasjon i vår rekruttering. Vårt personell jobber med å gi grunnleggende medisinsk behandling både innen primær- og sekundærhelsetjenesten i land og områder hvor helsetilbudet er svekket pga humanitære kriser.

Organisasjonen legger vekt på god individuell oppfølging før, under og etter utenlandsoppdrag. Hver enkelt feltarbeider gjennomgår forberedelseskurs, personlig briefing og informasjon før sitt oppdrag. Leger Uten Grenser krever grundig helsesjekk, vandelsattest, attester og diplomer fra den enkelte før utreise. En god oppfølging etter endt oppdrag med medisinsk sjekk, tilbud om psykologhjelp og tilkobling til vårt kollegiale støttenettverk er en del av vår rutine.

Informasjonsarbeid og varsling om overgrep

En sentral del av Leger Uten Grensers mandat er å varsle om overgrep og manglende innsats fra det internasjonale samfunn i kriser, konflikter og katastrofer. Gjennom å fortelle om hva vi ser i felt ønsker vi å framprovosere en bedring av situasjonen for mennesker i nød.

På begynnelsen av året sto konflikten på Gaza sentralt i den eksterne kommunikasjonen. Leger Uten Grenser hadde arbeidet i Gaza og Vestbredden siden 1989 og satte søkelys på de enorme medisinske behovene på Gazastripen.

I mars skapte det oppmerksomhet da den sudanske regjeringen utviste Leger Uten Grensers nederlandske seksjon fra Darfur. Utvisningen kom i kjølvannet av en ordre til organisasjonen om å fjerne internasjonale feltarbeidere fra flere prosjektområder. Leger Uten Grenser uttalte offentlig at organisasjonen var svært opprørt over avgjørelsen som etterlot over 200 000 av hjelpeorganisasjonens pasienter uten livsnødvendig medisinsk hjelp.

I april ble det satt søkelys på Leger Uten Grensers innsats for å vaksinere åtte millioner mennesker i landene Niger, Nigeria og Tsjad mot hjernehinnebetennelse.

Det var stortingsvalg i Norge i september, og i den forbindelse lanserte Leger Uten Grenser kampanjen "Det Humanitære Valget" der målet var å sette fokus på humanitære spørsmål under valgkampen. Kampanjen henvendte seg til folk gjennom en kombinasjon av tradisjonelle kanaler og nye sosiale medier som Twitter, Facebook og vår egen blogg.

Leger Uten Grenser jobber for å sikre tilgang til medisiner for mennesker i fattige land. Dette preger også den eksterne kommunikasjonen. India er et av svært få utviklingsland med kapasitet til å produsere – og selge til lav pris – kvalitetsmedisiner som er livsviktige i behandlingen av utbredte sykdommer. Leger Uten Grenser uttrykker derfor bekymring for det stadig økende trykket vi ser fra legemiddelindustrien for en innskjerping i Indias patentlovgivning. Et viktig initiativ i forbindelse med patenter og tilgang på medisiner

var UNITAIDs forslag om patentsamarbeid. Leger Uten Grenser gikk ut med massiv støtte til dette initiativet. I Norge henvendte man seg til den norske Legemiddelindustriforeningen (LMI) og startet en kampanje for støtte til patentsamarbeid for hiv-medisiner.

Leger Uten Grenser lanserte i desember sin årlige liste over de største humanitære krisene i områder der organisasjonen er tilstede. Vi fremhevet at sivilbefolkningen var angrepet og avskåret fra nødhjelp i Pakistan, Somalia, Jemen, Sri Lanka, Afghanistan og DR Kongo. Videre var finansiering for aidsbehandling og forsømmelse av dødelige sykdommer tema.

Innsamling av midler

Leger Uten Grensers to viktigste finansieringskilder er private gaver og offentlig prosjektstøtte. Bred støtte fra befolkningen både økonomisk og moralsk er en forutsetning for å nå Leger Uten Grensers mål om å hjelpe dem som trenger det aller mest. For å sikre vår uavhengighet, har Leger Uten Grenser som prinsipp at private gaver skal utgjøre over 50 prosent av våre inntekter. Per i dag har Leger Uten Grenser internasjonalt en andel private midler på over 80 prosent.

Støtte fra privatpersoner, bedrifter, organisasjoner og stiftelser

Private gaver er med på å sikre organisasjonens finansielle uavhengighet. Det gir oss mulighet til å handle raskt og være til stede der behovene til enhver tid er størst. Vi retter innsatsen etter selvstendige vurderinger av hvor de humanitære behovene er størst, uavhengig av myndigheter eller andre institusjonelle givers prioriteringer og budsjetter. Leger Uten Grenser har opplevd en økning i bidrag fra privatpersoner og organisasjoner i løpet av 2009.

I løpet av 2009 mottok Leger Uten Grenser 130 millioner kroner i støtte til arbeidet vårt. Støtte fra privatpersoner, også i form av testamentariske gaver og støtte fra bedrifter og stiftelser, er sentralt i vårt innsamlingsarbeid.

Markedsundersøkelser viser at vi har stor tillitt i det norske folk, noe som også vises gjennom de mange spontane gavene vi mottar hvert år.

Våre givere

Leger Uten Grenser har mange givere som støtter oss enten fast eller en gang i mellom. Det er viktig for oss å gi informasjon til våre givere om de behov og problemstillinger vi møter i vårt arbeid. Regelmessig støtte er blitt en stadig viktigere inntektskilde og det forventes at denne andelen vil fortsette å øke i tiden framover. Leger Uten Grenser benytter seg av flere ulike måter for å gi folk muligheten til å støtte vårt arbeid, blant annet egne gateververe som er ansatt i Leger Uten Grenser og jobber uten provisjon.

Arven etter Haaken A. Christensen

Leger Uten Grenser mottok i 2008 en betydelig arv etter Haaken A. Christensen. I løpet av 2009 er det totale arvebeløpet kommet opp i 225 millioner kroner. Gjennom 2009 er det fra disse midlene blitt allokert 25,7 millioner kroner til våre humanitære prosjekter i Zimbabwe, Niger, Afghanistan, Pakistan, Jordan og Irak samt til forskning på medisiner mot glemte sykdommer (Drugs for Neglected Diseases initiative). Leger Uten Grenser planlegger å benytte midlene til organisasjonens humanitære prosjekter i felt over en periode på 7-8 år.

TV-aksjonen 2006

Under TV-aksjonen fikk Leger Uten Grenser 205,5 millioner kroner fra det norske folk til å bistå mennesker som lever i glemte kriser. I 2009 ble de siste midlene allokert til prosjekter for livreddende medisinsk arbeid i glemte kriser. Omlag 57 millioner kroner gikk da til Leger Uten Grensers prosjekter i Somalia, Colombia, Pakistan, DR Kongo, Liberia, Guinea, Malawi og i Sierra Leone. TV-aksjonen 2006 fortsetter å utgjøre en forskjell for dem som trenger det mest: Menneskene som lever i de glemte krisene.

Leger Uten Grenser rapporterer årlig anvendelsen av TV-aksjonsmidlene til Innsamlingsrådet i NRK.

Offentlige prosjektmidler

Det er viktig for Leger Uten Grenser å opprettholde kontakten med statlige institusjoner, som Utenriksdepartementet og Norad, for finansiering av feltprosjekter. Slik kontakt gir oss også mulighet til å synliggjøre skjebnen og situasjonen til de menneskene vi møter i felt, og er en viktig arena for menings- og informasjonsutveksling med politiske og institusjonelle aktører. Vi ser også i økende grad at UD og politikere innkaller til møter om konkrete situasjoner samt i forbindelse med gjennomføring av tjenestereiser. Innspill og utfordringer fra Leger Uten Grenser blir tydelig verdsatt.

Offentlige prosjektbevilgninger har vært stabilt på om lag 47 millioner de to siste årene.

Utenriksdepartementet viste i 2009 interesse for Leger Uten Grensers engasjement i ulike deler av Sudan, spesielt i forbindelse med arbeidet i Sør-Sudan da tiden for valg og folkeavstemning nærmer seg. I tillegg har det vært vist interesse for situasjonen i Zimbabwe og Burma samt den prekære situasjonen i Somalia, hvor Leger Uten Grenser er til stede som en av få internasjonale ikke-statlige organisasjoner. Norad er fortsatt engasjert i våre hiv/aids-prosjekter, også i kombinasjon med behandling av tuberkulose. Norad har også vist interesse for vårt arbeid med å forbedre ernæringsbehandling av underernærte barn.

I tillegg til å søke om prosjektstøtte, har Leger Uten Grenser hatt kontakt med norske myndigheter i forbindelse med våre forslag til tiltak for å bedre tilgangen til medisiner og medisinsk behandling i fattige land. Vi har forsterket vårt påvirkningsarbeid for å bedre den humanitære situasjonen for mennesker i nød, da spesielt rettet mot politikere og andre beslutningstakere, der Norge har mulighet for å påvirke i internasjonale fora.

Personal og administrasjon

Leger Uten Grensers norske seksjon holder til på Youngstorget 1 i Oslo. Organisasjonen har ingen produksjon, og forurenser således ikke det ytre miljø. Kontoret støtter og bidrar til forsknings- og utviklingsaktiviteter gjennom Leger Uten Grensers internasjonale kampanje for tilgang til livsviktige medisiner (Access) samt DNDi (Drugs for Neglected Diseases initiative).

Feltarbeidere rekruttert i Norge har norske ansettelseskontrakter. Personellet avlønnes etter egen internasjonal lønnskala som reflekterer frivillighetstankegangen til Leger Uten Grenser.

Leger Uten Grensers administrasjon i Norge utgjorde totalt 29,5 årsverk i 2009. Per 31.12. besto administrasjonen av 30 fulltids kontorstillinger i Oslo samt til enhver tid gjennomsnittlig 44 deltids gateververe i ulike byer i Norge. Kontoret har gjennom alle år mottatt god støtte fra frivillig ikke-lønnet personale. Gjennom 2009 har denne støtten vært stabil og den bidrar betydelig for organisasjonen. I tillegg hadde kontoret en sivilarbeider ansatt fra januar til august, to nødhjelpskoordinatorer samt en ansvarlig for biomedisinsk utstyr. De ansatte ved kontoret avlønnes etter egne satser for Leger Uten Grenser. Styreleder er deltidslønnet, 20%. Styremedlemmer og frivillig personell honoreres ikke.

Ved siden av å yte operasjonell støtte til våre humanitære prosjekter fokuserer i hovedsak det norske kontorets ansatte på arbeidet med vår rekrutterings-, innsamlings-, og informasjonsvirksomhet. Derfor utgjør det norske kontorets virksomhet i stor grad administrative årsverk. Ellers foregår vår operasjonelle og formålsrettede virksomhet ute i felt samt ved våre operasjonelle sentre. Det er denne operasjonelle aktiviteten den norske organisasjonen rekrutterer til og finansierer.

Arbeidsmiljøet på kontoret anses som godt og sykefravær anses som normalt. Leger Uten Grenser diskriminerer ikke. Det forekommer ikke forskjellsbehandling grunnet kjønn i saker som for eksempel lønn, avansement og rekruttering. Av kontorets 30 ansatte ved årets slutt var 19 kvinner og 11 menn. Av styrets 9 medlemmer var 3 kvinner. Ledelsen anser situasjonen som tilfredsstillende, og det har ikke vært nødvendig å innføre spesielle tiltak for å sikre likestillingssituasjonen.

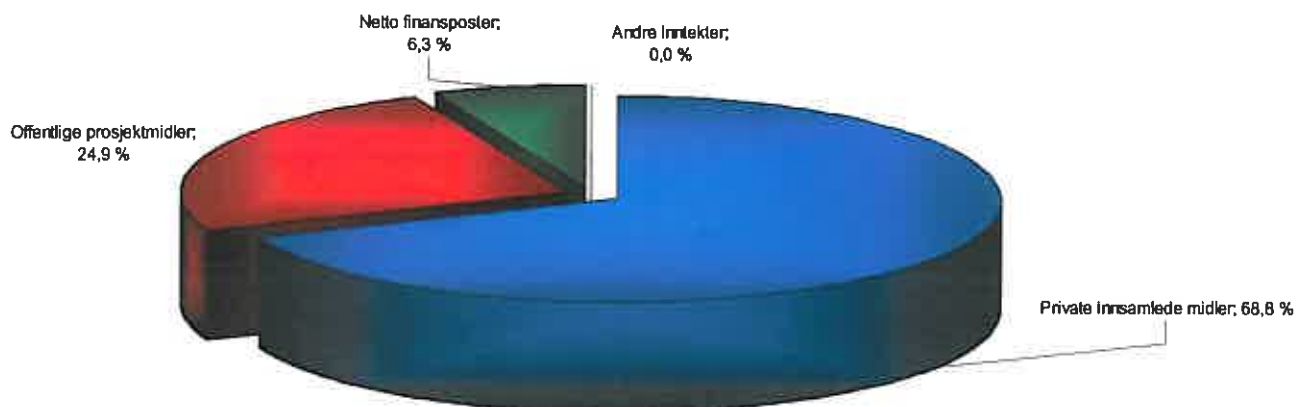
Økonomisk oversikt

Leger Uten Grensers inntekt var i 2009 på 176,9 millioner kroner. Av dette er 124,9 millioner samlet inn fra private givere og 5 millioner mottatt i forbindelse med testamentet etter Haaken A. Christensen fra 2008, da vi mottok 220 millioner kroner. Eksklusive det betydelige dødsboet i 2008 har private innsamlede midler økt fra 113,9 til 124,9 millioner kroner. Leger Uten Grenser fikk bevilget 47,0 millioner fra Utenriksdepartementet og NORAD til spesifikke prosjekter der offentlige midler er akseptert. Finansposter dreier seg i det vesentligste om opptjente renter og avkastning i forbindelse med forvaltning av gjenstående midler fra TV-aksjonen 2006, Haaken A. Christensens dødsbo samt andre private midler mottatt gjennom 2009.

Totale anskaffede midler består av:

		2009	2008	Endring i %
Inntekter	Private innsamlede midler	129,9	333,9	-61,1 %
	Offentlige prosjektmidler	47,0	46,8	0,4 %
	Andre inntekter	0,1	0,0	20,2 %
	Sum anskaffede midler	177,0	380,8	-53,5 %
	Netto finansposter	11,9	11,2	5,9 %
	Sum totale inntekter	188,9	392,0	-51,8 %

Anskaffede midler fordeler seg på 68,8 % private innsamlede midler og 24,9 % offentlige prosjektmidler. Andre inntekter og avkastning utgjør 6,3 %.

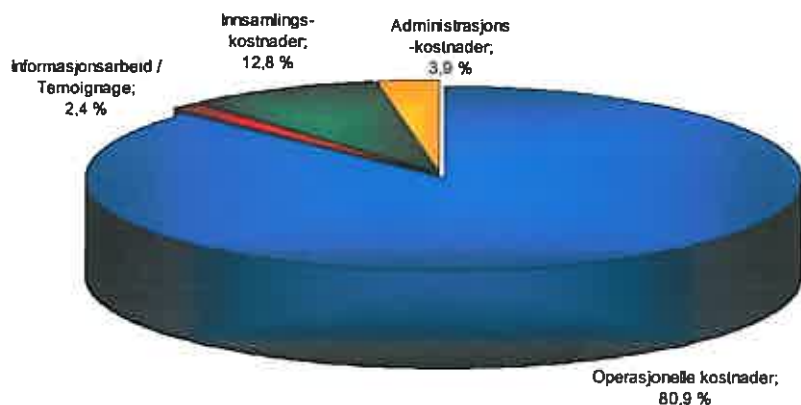
Anvendelse av midler:

		2009	2008	Endring i %
Kostnader	Operasjonelle kostnader	220,93	176,24	25,4 %
	Informasjonsarbeid / Temoignage	4,06	6,35	-36,0 %
	Andre humanitære aktiviteter	1,47	2,82	-47,9 %
	Leger Uten Grensers formål	226,46	185,42	22,1 %
	Innsamlingskostnader	22,13	21,22	4,3 %
Administrasjonskostnader	6,75	7,57	-10,8 %	
Anvendelse av midler		255,34	214,21	19,2 %

Den totale anvendelsen av midler til operasjonell virksomhet øker i forhold til 2008. Dette skyldes hovedsakelig allokeringen av midler fra Haaken A. Christensens testamente til våre humanitære prosjekter. I 2009 anvendte Leger Uten Grenser 25,7 millioner av dette testamentet samt gjenstående midler fra TV-aksjonen på 57,3 millioner. Informasjonsarbeid, andre humanitære aktiviteter samt administrasjonskostnader viser en relativt kraftig reduksjon i forhold til 2008. Denne reduksjonen skyldes i hovedsak reduserte bidrag til organisasjonens internasjonale aktiviteter innenfor medisinsk forskning, koordinasjon samt internasjonal kampanje for tilgang på medisiner. Slike bidrag endrer seg i takt med den norske seksjonens andel av inntekter til organisasjonen to år tidligere. På grunn av TV-aksjonen i 2006 var derfor disse bidragene særlig høye i 2008.

Diagrammet under viser Leger Uten Grensers anvendelse av midler i 2009, eksklusiv allokering av midler til operasjonell virksomhet som stammer fra TV-aksjonen 2006 samt testamentet fra Haaken A. Christensen i 2008, totalt 83 millioner. Dette er utelatt for å vise anvendelsen av midler basert på organisasjonens normale drift.

Anvendelse av midler, ekskludert Haaken og TV-Aksjonen

Kommentarer til anvendelse av midler:

Operasjonelle kostnader:	Private og institusjonelle midler allokert til Leger Uten Grensers operasjonelle prosjekter internasjonalt samt Leger Uten Grenser i Norge sin andel av indirekte operasjonelle kostnader ved vårt operasjonelle senter i Brussel. Kostnader til rekruttering av feltpersonell samt "Andre humanitære aktiviteter" (bidrag til DNDi, Drugs for Neglected Diseases initiative – forskning på medisiner mot glemte sykdommer) inngår.
Informasjonsarbeid/Témoignage:	Kostnader til opinionsbygging, pressearbeid og bevisstgjøring. Lønnskostnad for informasjonsmedarbeidere ved kontoret i Norge inngår.
Innsamlingskostnader:	Kostnader forbundet med innsamling fra private og institusjonelle givere i Norge. Lønnskostnad for innsamlingsmedarbeidere ved kontoret i Norge inngår.
Administrasjonskostnader:	Kostnader til administrativ drift av det norske kontoret. Lønnskostnad for daglig leder og administrasjon ved kontoret i Norge inngår.

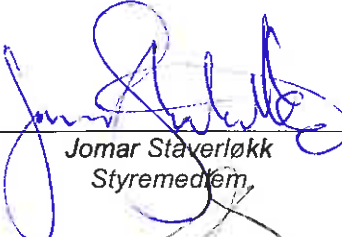
Leger Uten Grenser har for 2009 et negativt årsresultat på 66,5 millioner kroner. Underskuddet skyldes at midler fra TV-aksjonen mottatt i 2006 og arven fra Haaken A Christensen mottatt i 2008 er allokert til humanitære prosjekter i felt i 2009. Disse underskuddene er dog kun regnskapstekniske, og organisasjonenes økonomi er svært solid og god. Det er ledelsens oppfatning at fremlagte resultat og balanseoppstilling gir et riktig bilde av organisasjonens virksomhet.

Formålskapital

Leger Uten Grenser har en positiv formålskapital på 213,7 millioner kroner som skriver seg fra innsamlede midler. Før årets resultat utgjorde formålskapitalen 280,2 millioner. I løpet av 2009 ble gjenstående TV-aksjonsmidlene allokert og formålskapitalen pr 31.12.09 består nå av 210,9 millioner fra Haaken A. Christensens testamente samt en ikke øremerket formålskapital på 2,8 millioner. Formålskapitalen fra Haaken arven vil bli benyttet til organisasjonens humanitære prosjekter i felt over en periode på 7-8 år. Årsregnskapet er utarbeidet under forutsetningen om fortsatt drift, noe styret mener er forsvarlig.

Det har ikke inntrefft hendelser etter 31. desember 2009 som påvirker Leger Uten Grensers resultat eller balanse.

Oslo, torsdag, 20. mai 2010

Jomar Støverløkk
Styremedlem

Håkon Bolkan
Styreleder

Nina Handal
Nestleder/Styremedlem

Leslie Shanks
Styremedlem

Sebastien Roy
Styremedlem

Hans Fredrik Ekjord
Styremedlem/Kasserer

Mathias Fromelius
Styremedlem

Leif Sandsdalen¹
Styremedlem

Kurt Peleman
Styremedlem

Patrice Vastel
Daglig leder

¹ Solveig Busk Halvorsen har trukket seg fra sitt styreverv. Leif Sandsdalen (varamedlem) trår inn som fast styremedlem.

Aktivitetsregnskap for perioden 1. januar til 31. desember

Alle beløp i hele kroner

	Noter	2009	2008
Anskaffede midler			
Offentlige prosjektmidler		47 004 004	46 800 332
Private innsamlede midler		129 926 523	334 006 838
TV-aksjonen 2006			-65 426
Finans og investeringsinntekter		11 883 337	11 246 084
Andre inntekter		51 788	43 075
Brutto midler anskaffet til humanitære formål		188 865 652	392 030 904
Forbrukte midler			
Kostnader til innsamling av private midler		21 598 586	20 679 160
Kostnader til anskaffelse av offentlige prosjektmidler		527 044	527 229
Kostnader TV-Aksjonen 2006			16 878
Kostnader til aktiviteter som oppfyller organisasjonens formål			
- Operasjonelle kostnader		220 929 624	176 244 535
- Informasjonsarbeid/temoignage		4 063 247	6 348 586
- Andre humanitære aktiviteter		1 471 310	2 822 503
Administrasjonskostnader	13	6 751 082	7 569 197
Sum forbrukte midler	7, 13	255 340 894	214 208 086
ÅRETS AKTIVITETSRESULTAT		(66 475 242)	177 822 818
Tilegg/reduksjon formålskapital			
Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner		(55 600 520)	(45 736 836)
Annen formålskapital		(10 874 722)	223 559 654
Sum disponert	4	(66 475 242)	177 822 818

Se vedlagte noter til årsregnskapet

Balanse pr. 31. desember

Eiendeler

Alle beløp i hele kroner

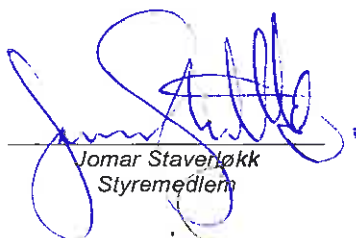
	Noter	2009	2008
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Transportmidler	2	55 556	88 889
Oppussing	2	33 040	64 623
Maskiner og inventar	2	1 241 510	501 979
<i>Sum varige driftsmidler</i>		<i>1 330 106</i>	<i>655 491</i>
Finansielle anleggsmidler			
Pensjonsmidler	8		43 706
<i>Sum anleggsmidler</i>		<i>1 330 106</i>	<i>699 197</i>
Omløpsmidler			
Fordringer	10	6 037 286	6 839 516
Markedsbaserte fond	11	93 407 801	81 246 106
Bankinnskudd, kontanter	3	183 884 387	266 545 522
<i>Sum omløpsmidler</i>		<i>283 329 473</i>	<i>354 631 144</i>
Sum eiendeler		284 659 580	355 330 340

Balanse pr. 31. desember

Egenkapital og gjeld

Alle beløp i hele kroner

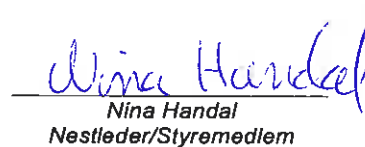
	Noter	2009	2008
Formålskapital			
Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner	4	0	55 600 520
Annen formålskapital	4	213 724 292	224 599 014
<i>Sum formålskapital</i>		<i>213 724 292</i>	<i>280 199 534</i>
Gjeld			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	8	3 955	
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		1 461 207	1 904 474
Skyldig lønn og skattetrekk		3 357 059	2 833 399
Avsetninger til prosjekter	5	63 806 816	69 899 977
Renter prosjekt som skal tilbakebetales		304 706	267 232
Annen kortsiktig gjeld	12	2 001 544	225 724
<i>Sum gjeld</i>		<i>70 935 288</i>	<i>75 130 806</i>
Sum formålskapital og gjeld		284 659 580	355 330 340

Jomar Staverløkk
Styremedlem

Håkon Bolkan
Styreleder

Nina Handal
Nestleder/Styremedlem

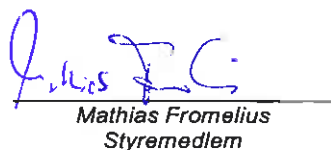
Leslie Shanks
Styremedlem

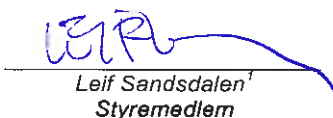
Sebastien Roy
Styremedlem

Hans Fredrik Ekjord
Styremedlem/Kasserer

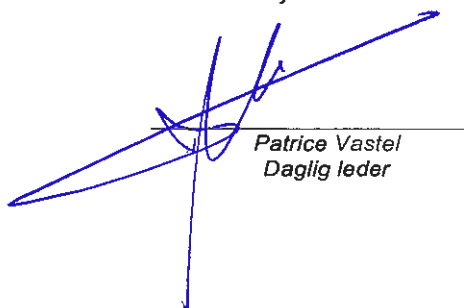
Mathias Fromelius
Styremedlem

Leif Sandsdalen
Styremedlem

Kurt Poleman
Styremedlem

Patrice Vastel
Daglig leder

Kontantstrømoppstilling

Alle beløp i hele kroner

	2009	2008
Årets aktivitetsresultat	(66 475 241)	177 822 818
Poster i aktivitetsregnskapet som ikke har likviditetseffekt		
Avskrivninger	462 603	433 702
Investeringer, avhendelse og finansiering		
Kjøp driftsmidler	(1 137 219)	(194 577)
Andre endringer		
endringer i fordringer	802 231	3 590 571
endringer i leverandørgjeld/annen kortsiktig gjeld	1 856 213	2 090 845
endringer i avsetning til prosjekter	(6 093 161)	43 042 584
andre tidsavgrensingsposter	85 134	(962 150)
<i>Sum andre endringer</i>	<i>(3 349 583)</i>	<i>47 761 850</i>
Sum likviditetsendringer gjennom året	(70 499 440)	225 823 793
Likviditetsbeholdning 01.01	347 791 628	121 967 835
Likviditetsbeholdning 31.12	277 292 188	347 791 628
Likviditetsbeholdning 01.01 består av:		
Markedsbaserte fond	81 246 106	99 431 663
Bankinnskudd, kontanter	266 545 522	22 536 172
<i>Sum</i>	<i>347 791 628</i>	<i>121 967 835</i>
Likviditetsbeholdning 31.12 består av:		
Markedsbaserte fond	93 407 801	81 246 106
Bankinnskudd, kontanter	183 884 387	266 545 522
<i>Sum</i>	<i>277 292 188</i>	<i>347 791 628</i>

Noter til regnskapet

31. desember 2009

Alle beløp i hele kroner

Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven av 1998 og god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner. Alle beløp i notene er oppgitt i hele kroner dersom ikke annet er angitt.

Resultatregnskapet er klassifisert basert på aktivitet fremfor art. Formålet med et aktivitetsregnskap er å vise alle anskaffede midler fordelt på hovedtyper, og hvordan disse er anvendt i løpet av regnskapsåret. Note 7 viser kostnader etter art.

Formålskapital benyttes i stedet for Egenkapital. Dette er i henhold til god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner. Til forskjell fra andre virksomheter er denne kapitalen en kapital som skal brukes til organisasjonens formål og ikke til utdeling eller lignende.

Inntektsføring

Alle midler er innsamlet i Norge. Gaver/innsamlede midler inntektsføres når de mottas. Arvede midler inntektsføres når organisasjonen har juridisk rett til arven, det er rimelig sikkert at arven vil bli mottatt og verdien kan måles tilstrekkelig pålitelig.

Leger Uten Grenser mottar offentlige tilskudd fra Norad og Utenriksdepartementet til spesifikke prosjekter. Prosjektene har normalt varighet på 1 år. Pr 31.12.09 har organisasjonen 13 slike løpende prosjekter. Ubenyttede prosjektmidler tilbakebetales. Offentlige prosjektmidler holdes separat fra øvrige prosjektmidler. Det vises for øvrig til note 3 og 5.

Klassifisering og fordeling av kostnader

I aktivitetsregnskapet klassifiseres kostnader i tre hovedgrupper: kostnader til anskaffelse av midler, kostnader til formålet og administrasjonskostnader. Alle kostnader tilhørende en aktivitet er henført til denne. Felleskostnader som kostnader til IT, lokaler, porto, telefon o.l. er fordelt mellom aktivitetene i forhold til antall årsverk knyttet opp mot de ulike aktivitetene, eller i forhold til reell forbruk.

Klassifisering og vurdering av eiendeler og gjeld

Eiendeler som knytter seg til prosjekter, fordringer som tilbakebetales innen et år samt eiendeler som ikke er bestemt til varig eie eller bruk for virksomheten er klassifisert som omløpsmidler. Øvrige eiendeler er klassifisert som anleggsmidler. Tilsvarende prinsipp er benyttet for gjeldsposter.

Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi dersom verdifallet ikke forventes å være forbigående.

Markedsbaserte finansielle omløpsmidler

Markedsbaserte finansielle omløpsmidler vurderes til virkelig verdi på balansedagen. Endring i virkelig verdi resultatføres som finansinntekt/-kostnad. Markedsverdi og kostpris for de ulike plasseringene er spesifisert i note 11.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler består av inventar, IT-hardware, kontormaskiner og en bil som benyttes til markedsformål.

Varige driftsmidler balanseføres til anskaffelseskost inkludert innkjøpskostnader, og avskrives over driftsmidlets levetid dersom denne er over 3 år og har en kostpris som overstiger kr 15 000. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende. Påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris dersom det er sannsynlig at påkostningen bidrar til fremtidige økonomiske fordeler, og kostnaden kan måles pålitelig.

Varige driftsmidler avskrives over forventet brukstid eller lineær metode.

Pensjoner

Leger Uten Grenser regnskapsfører pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser i henhold til Norsk RegnskapsStandard 6 Pensjonskostnader. Se note 8 for detaljert informasjon.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstilling for 2009 er utarbeidet i henhold til god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner.

Noter til regnskapsrapport

31. desember 2009

Note 2 Varige driftsmidler

	Maskiner og Inventar	Oppussing	Transport- midler	Sum 2009	Sum 2008
Anskaffelseskost 01.01.	1 560 650	157 912	100 000	1 818 562	1 623 986
Tilgang kjøpte driftsmidler	1 137 219	0	0	1 137 219	194 577
Utrangerte driftsmidler	(94 298)	0		(94 298)	
Anskaffelseskost 31.12.	2 603 571	157 912	100 000	2 861 483	1 818 562
Akkumulerte av-/nedskrivninger 01.01.	1 058 672	93 289	11 111	1 163 072	729 369
Akk. avskr. utrangerte driftsmidler	(94 298)			(94 298)	
Akkumulerte av-/nedskrivninger 31.12.	1 362 061	124 872	44 444	1 531 377	1 163 072
Bokført verdi 31.12.	1 241 510	33 040	55 556	1 330 106	655 491
Årets av-/nedskrivninger	397 687	31 583	33 333	462 603	433 702

Lineære avskrivninger - økonomisk levetid   3-5 år   5 år   3 år

Note 3 Kontanter og bankinnskudd

	2009	2008
Kontanter og bankinnskudd	183 884 387	266 545 522
Av dette er følgende bundet:		
Skattekjøp for ansatte	1 173 050	1 058 827
Depositum	374 862	389 405
Renter som skal tilbakebetales	304 706	267 232
Offentlig finansierte prosjekter	13 399 906	16 110 248
Sum bundne midler	15 252 524	17 825 712
Likvide midler disponibelt for Leger Uten Grenser	168 631 863	248 719 810

Note 4 Formålskapital

	Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner (TV-aksjonen)	Annen Formålskapital	Sum 2009	Sum 2008
Formålskapital 01.01	55 600 520	224 599 015	280 199 535	102 376 716
Årets resultat	(55 600 520)	(10 874 723)	(66 475 242)	177 822 818
Formålskapital 31.12	0	213 724 292	213 724 292	280 199 535

Noter til regnskapet

31. desember 2009

Note 5 Avsetning til prosjekter

Avsetning til prosjekter fordeler seg som følger mellom privat og offentlig finansierte prosjekter:

	2009	2008
Offentlig finansierte prosjekter	13 399 906	16 026 472
Privat finansierte prosjekter	50 406 910	53 873 505
Sum	63 806 816	69 899 977

Note 6 Personalkostnader, antall årsverk m.m.

Personalkostnader	2009	2008
Lønnskostnader	17 919 427	13 899 089
Arbeidsgiveravgift	2 569 386	2 110 669
Pensjonskostnader	578 588	669 844
Andre personalkostnader	340 001	512 431
Sum	21 407 402	17 192 033

Antall årsverk/ansatte

Pr 31.12.09 besto administrasjonen av 30 kontorstillinger. I 2009 har Leger Uten Grenser hatt totalt 29,5 årsverk. I tillegg har vi hatt 1,8 årsverk tilknyttet feltarbeid, som gjennom året har bestått av 2 nødhjelpscoordinatorer og 1 ansvarlig for biomedisinsk utstyr. Leger Uten Grenser har i 2009 hatt gjennomsnittlig 44 deltids midlertidige gateververe og 28 feltarbeidere. Feltarbeiderne utgjør til sammen 25 årsverk. Kostnadene for disse blir viderefakturert våre operasjonelle sentre. Innsats fra frivillige utgjør ca 2 årsverk. I tillegg har Leger Uten Grenser hatt en sivilarbeider ansatt fra januar til august 2009.

Godtgjørelser daglig leder og styre

	Lønn	Pensjon	Andre ytelser	Styrehonorar	Sum 2009	Sum 2008
Daglig leder	587 691	56 883	1 518		646 092	631 924
Styret				39 037	39 037	14 638
Sum	587 691	56 883	1 518	39 037	685 129	646 562

Godtgjørelse til revisor

	2009	2008
Revisjonshonoraret er spesifisert som følger:		
Lovpålagt revisjon	95 100	121 200
Andre attestasjons tjenester	4 000	83 700
Andre tjenester utenfor revisjon	17 500	5 000
Sum	116 600	209 900

Av lovpålagt revisjon på kr. 95 100 for 2009, kan 53 800 henføres til 2008.
Alle beløp er ekskl. mva.

Noter til regnskapet

31. desember 2009

Note 7 Kostnadsartsinndeling av SUM FORBRUKTE MIDLER i aktivitetsregnskap

	2009	2008
Humanitær bistand		
- privat finansierte prosjekter	172 583 346	130 296 198
- offentlig finansierte prosjekter	47 004 004	46 800 332
Sum humanitær bistand	219 587 350	177 096 530
Tilskudd til MSF Internasjonalt	991 337	2 771 676
Personalkostnader (spesifisert i note 6)	21 407 402	17 192 033
Avskrivning varige driftsmidler	462 603	433 701
Annen driftskostnad		
- fraktkostnader	51 850	164 486
- kostnader lokaler	1 153 514	1 153 976
- IT, inventar og utstyr	530 467	703 067
- reparasjon og vedlikehold	24 581	153 354
- innkjøpte tjenester/konsulenter	805 392	1 366 452
- kontorkostnader, telefon og porto	664 784	588 513
- møte- og kurskostnader	754 489	472 796
- reisekostnader	1 349 531	957 485
- reklamekostnader/innsamling av midler	6 917 385	10 141 738
- transaksjonskostnader	515 508	868 789
- andre kostnader	120 082	122 637
Sum annen driftskostnad	12 887 583	16 693 293
Valutatap	4 619	20 852
SUM	255 340 894	214 208 086

Noter til regnskapet

31. desember 2009

Note 8 Pensjoner

Selskapet har pensjonsordninger som omfatter i alt 46 personer. Ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser. Disse er i hovedsak avhengig av antall opplysningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra folketrygden. Forpliktelsene er dekket gjennom et forsikringselskap. Selskapets ansatte yter selv en andel av tilskudd til pensjonsmidlene. Ordningen er i tråd med OTP.

	2009	2008
Nåverdi av årets pensjonsoppløsing	733 560	867 860
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	120 386	96 935
Avkastning på pensjonsmidler fratrukket adm.kostnader	(35 149)	(30 766)
Resultatført aktuarfelt tap/(gevinst)	2 079	8 071
Periodisert arbeidsgiveravgift	115 450	131 698
Netto pensjonskostnad	936 326	1 073 798
Pålepte pensjonsforpliktelser (DO) pr 31.12	3 236 987	2 075 615
Pensjonsmidler til markedsverdi pr 31.12	2 358 908	1 898 123
Pålepte pensjonsforpliktelser (DBO) ekskl. AGA	(878 079)	(177 492)
Arbeidsgiveravgift	(123 809)	(25 026)
Pålepte pensjonsforpliktelser inkl. AGA	(1 001 888)	(202 518)
Ikke resultatført virkning av estimatavvik	997 933	252 387
Balanseført netto forpliktelse/-midler inkl. AGA	(3 955)	49 869
Herav balanseført AGA	(489)	6 163

Fra og med 2009 er arbeidsgiveravgift inkludert i balanseført netto pensjonsforpliktelse/-midler. Balansen for 2008 er ikke endret, men noten for 2008 er endret for å få sammenlignbare tall. Resultateffekten av endringen er kr 489.

Økonomiske forutsetninger:

Diskonteringsrente	5,40 %	5,80 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler	5,70 %	5,80 %
Årlig forventet lønnsvekst	4,50 %	4,00 %
Årlig forventet G-regulering	4,25 %	3,75 %
Årlig forventet regulering av pensjoner under utbetaling	1,40 %	1,50 %

De aktuarmessige forutsetningene er basert på vanlige benyttede forutsetninger innen forsikring når det gjelder demografiske faktorer og avgang.

Note 9 Leasingavtaler ikke balanseført

	Avtale Inngått	Avtale utføper	Årlig leie ekskl. mva
Kopimaskin	01.09.2008	01.09.2013	34 608
Videokonferanseutstyr	14.12.2007	14.12.2010	39 720

Noter til regnskapet

31. desember 2009

Note 10 Testamentariske gaver/fordringer

Leger Uten Grenser har pr. 31.12.09 mottatt testamentariske gaver som ikke er reallisert. Disse er gjennomgått og vurdert av ledelsen, og aktivert i den grad det er rimelig sikkert at inntekten vil bli mottatt, og at inntekten kan måles med tilstrekkelig pålitelighet. Leger Uten Grenser har dessuten mottatt testamentariske gaver der arven er falt, men arvens størrelse ennå ikke klarlagt. Disse gavene er ikke inntektsført siden kriteriet om pålitelig måling ikke er oppfylt.

	2 009	2008
Testamentariske gaver aktivert pr 31.12.	2 750 000	3 533 975
Påløpne inntekter	932 537	964 762
Kundefordringer	1 888 530	1 704 722
Forskuddsbetalte kostnader	456 262	619 179
Andre fordringer	9 957	16 878
Sum fordringer	6 037 286	6 839 516

Note 11 Markedsbaserte finansielle omløpsmidler

	2009		2008	
	Markedsverdi	Kostpris	Markedsverdi	Kostpris
Pengemarkedsfond	93 407 801	92 885 565	81 246 106	80 000 000

Leger Uten Grenser har plassert vel 93 mill kroner i pengemarkedsfond, som er vurdert til virkelig verdi pr 31.12.09. Plasseringene er i tråd med styrets retningslinjer med hensyn til sikkerhet, risikospredning og likviditet.

Note 12 Annen kortsiktig gjeld

	2 009	2008
Annen kortsiktig gjeld består av følgende poster:		
Forskuddsbetalt inntekt	2 000 000	
Påløpte kostnader	1 544	225 724
Sum annen kortsiktig gjeld	2 001 544	225 724

Noter til regnskapet

31. desember 2009

Note 13 Administrasjonsprosent og formålsprosent

Formålsprosenten forteller hvor mye som faktisk er brukt på organisasjonens ideelle formål, og beregnes på grunnlag av regnskapslinjene "Kostnader til aktiviteter som oppfyller organisasjonens formål" i forhold til "Sum forbrukte midler." Administrasjonsprosenten beregnes på grunnlag av regnskapslinjene "Administrasjonskostnader" i forhold til "Sum forbrukte midler."

	2009	2008	2007	2006
Administrasjonsprosent (andel av forbrukte midler)	2,64 %	3,52 %	1,88 %	2,24 %
Formålsprosent (andel av forbrukte midler)	88,69 %	86,57 %	90,77 %	65,10 %
Del resterende er kostnader til anskaffelse av midler	8,67 %	9,91 %	7,35 %	32,66 %

Administrasjonsprosent og formålsprosent kan illustrere et noe uriktig bilde av organisasjonens drift i kjølvannet av TV-aksjonen 2006. Midlene som ble samlet inn under TV-aksjonen skal i henhold til statuttene brukes til organisasjonens formål i de tre til fire påfølgende år. Dette fører til at formålsprosenten blir kunstig lav i 2006, og videre som en konsekvens kunstig høy i 2007, 2008 og 2009 når de innsamlede midlene brukes.

Lov om innsamlinger krever at minst 65 prosent av innsamlede midler skal gå uavkortet til del oppgitte formålet. Innsamlingskontrollen i Norge har i februar 2010 offentliggjort retningslinjer for beregning av nøkkeltallet "Innsamlingsprosenten". Leger Uten Grenser ønsker å presentere dette nøkkeltallet i årsrapporten for 2009. Det beløp som er disponibelt for organisasjonens formål defineres som "Private innsamlede midler", med fradrag av "Kostnader til innsamling av private midler". Innsamlingsprosenten beregnes som disponibelt for formålet satt i forhold til private innsamlede midler.

	2009	2008
Innsamlingsprosenten (disponibelt for formålet)	83,38 %	93,81 %

I 2008 mottok Leger Uten Grenser en arv fra Haaken Christensen på 220 millioner kroner. Kostnadene til innsamling av private midler er omlrent uendret fra 2008 til 2009. Dette forklarer avviket i innsamlingsprosent fra 2008 til 2009.

Til årsmøtet i
MSF Norway Leger uten grenser Norge

Grant Thornton Revisjon AS
Bogstadveien 30
0355 Oslo

Tlf: +47 22 20 04 00
Faks: +47 22 20 04 10
E-post: oslo@grant.thornton.no
www.grant.thornton.no
Org.nr. 987 632 380 MVA

REVISJONSBERETNING FOR 2009

Vi har revidert årsregnskapet for MSF Norway Leger uten grenser Norge for regnskapsåret 2009, som viser et aktivitetsresultat på minus kr 66.475.242. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noteopplysninger. Regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge er anvendt ved utarbeidelsen av regnskapet. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av organisasjonens styre og daglig leder. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av selskapets formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontrollsystemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av organisasjonens økonomiske stilling 31. desember 2009 og for resultatet og kontantstrømmene i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapskikk i Norge.
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Oslo, 20.05.2010

Grant Thornton Revisjon AS

Håns Christian Axelsen
Statsautorisert revisor